

Preventie- en handhavingsplan alcohol & drugs 2024 – 2027 gemeente De Wolden

Voorwoord

De jeugd heeft de toekomst! Als gemeente hebben we een taak om te zorgen voor een omgeving waarin jongeren zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen. Daarom vind ik het als burgemeester verontrustend dat De Wolden in Drenthe de boventoon voert als het gaat om alcoholgebruik van 18-minners. In die doelgroep is het drinken van alcohol voor veel jongeren heel 'gewoon'. Een cultuur die ook veel ouders nog normaal vinden.

Ook het gebruik van drugs door jongeren lijkt in onze gemeente toe te nemen. Weliswaar is dit vooral nog gevoelsmatig en kunnen we dit (nog) niet staven met cijfers. Maar vanuit de dorpen en kernen krijg ik hierover steeds vaker signalen van bezorgde ouders en opvoeders.

Alcohol- en drugsgebruik heeft niet alleen negatieve invloed op de gezondheid van jongeren, maar ook op hun veiligheid en die van anderen in het verkeer. Soms zelfs met zeer tragische en traumatische afloop. Dit raakt mij diep. Dit wil ik veranderen. Dit moeten wij veranderen.

Daarom maak ik me met dit beleidsplan hard voor in de eerste plaats een preventieve, integrale aanpak om het gebruik te verminderen. Tegelijkertijd zetten we ook in op een controlerende aanpak; we treden handhavend op daar waar gebruikers en verstreckers de wet overtreden.

Daarbij doe ik nadrukkelijk een oproep aan de jongeren zelf, hun ouders en opvoeders, opleiders, horeca, sportverenigingen en politie om dit gezamenlijk te doen. Want alleen dan heeft dit écht kans van slagen. Alleen samen kunnen we zorgen voor een vitaal en veilig platteland voor jong en oud.

Inge Nieuwenhuizen
Burgemeester De Wolden
De Wolden, september 2023

Inhoud

1.	Inleiding.....	5
1.1.	Achtergrond.....	6
1.2.	Van Drank –en Horecawet naar Alcoholwet.....	6
1.3.	De Opiumwet.....	6
2.	Vorige periode.....	8
2.1.	Preventie- en Handhavingsplan 2018-2022	8
2.1.1.	Onze ambitie.....	8
2.1.2.	Doelstelling.....	8
2.1.3.	Concreet	8
2.2.	Resultaten, metingen	8
2.2.1.	Onderzoek GGD.....	8
2.2.2.	Preventie.....	9
2.2.4.	Werkwijze, hotspots	11
3.	Probleemanalyse.....	12
3.1.	De schadelijkheid van alcohol	12
3.1.1.	Alcoholgebruik onder scholieren	12
3.1.2.	alcoholgebruik onder jongvolwassenen	13
3.1.3.	Ouders	13
3.2.	De schadelijkheid van drugs	14
3.3.	Naleving leeftijdsgrens	14
3.4.	Samenvatting.....	15
4.	Ambitie en doelstellingen	16
4.1.	Ambitie.....	16
4.2.	Doelstellingen afname gebruik onder de 18 jaar.....	16
4.3.	Doelstellingen verbeterde naleving	17
4.4.	Speerpunten.	17
5.	Uitgangspunten voor beleid.....	18
5.1.	Gezamenlijke aanpak	18
5.2.	Omgevingsbenadering	18
5.3.	Integrale beleidsvisie.....	18
6.	Aanpak, risicoanalyse, hotspots.....	20
7.	Activiteiten.....	21
7.1.	Educatie en bewustwording	21
7.1.1.	Professionele Alcoholverstrekkers.....	21
7.1.2.	Barvrijwilligers.....	21
7.1.3.	Onderwijs	21
7.1.4.	Ouders.....	22
7.1.5.	Keten-United.....	23
7.1.6.	Rolmodellen.....	23

7.1.8. Voorkomen rijden onder invloed bij evenementen	24
7.2. Regelgeving	25
I. Beperken happy hours.....	25
II. Voorwaarden stellen aan alcoholverstrekking evenementen	25
III. Beperken schenktijden paracommercie	26
IV. Beperken alcoholverkoop in alcoholoverlastgebied	27
7.3. Toezicht en handhaving	27
7.3.1. Handhavingsprioriteiten	27
7.3.2. Controles	28
7.3.3. Sanctiestrategie.....	29
8. Samenhang.....	31

1. Inleiding

Wettelijke taak

Met dit Preventie en Handhavingsplan geeft de gemeente invulling aan een belangrijke wettelijke taak (artikel 43a) in de uitvoering van de Alcoholwet (tot 1 juli 2021 de Drank- en Horecawet). De Alcoholwet is een bijzondere wet die de verstrekking van alcoholhoudende dranken regelt en onze jeugd beschermt tegen de negatieve effecten van alcohol op gezondheid en veiligheid. Een van de verplichtingen die de wet oplegt is het opstellen van een preventie- en Handhavingsplan, met name gericht op jongeren. In het plan moeten de doelstellingen, de activiteiten op het gebied van preventie en handhaving en te behalen resultaten neergelegd worden.

Inzet De Wolden

Alcoholgebruik onder jongeren in Nederland is vanaf 2003 afgenomen. Sinds 2015 is er echter sprake van stabilisatie. Drenthe volgt weliswaar deze trend, maar de cijfers, specifiek die van De Wolden zijn ongunstiger. Jongeren in De Wolden drinken nog steeds veel en al op jonge leeftijd, zo wijzen de cijfers uit. De omgeving van jongeren geeft vaak nog het verkeerde signaal af; drinken van alcohol wordt normaal gevonden, het hoort erbij, het is gezellig, dat is onze cultuur. In De Wolden zijn bovendien ook meer ouders dan gemiddeld in Drenthe die het alcoholgebruik van hun tieners goedkeuren.

Het bewustzijn van de schadelijkheid van het gebruik van alcohol, zowel, fysiek, mentaal en maatschappelijk (verslaving, studieverzuim, uitgaansgeweld, verkeersslachtoffers) zou moeten worden verbeterd. Er is geen veilige ondergrens voor het gebruik van alcohol.

Het is dus niet zonder reden dat de gemeente haar jeugdige inwoners (en de directe omgeving) wil beschermen tegen de schadelijke gevolgen van alcohol. De gemeente streeft ernaar dat haar jonge inwoners gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Hiervoor is een verandering in gedrag als het gaat over alcoholgebruik nodig.

We willen dat iedereen het vanzelfsprekend vindt dat je zeker geen alcohol drinkt onder de 18 jaar. Vooral volwassenen, de omgeving waarin jongeren zich begeven met ouders, bij sportverenigingen en op school, moeten dit uitdragen. Dat heeft de meeste invloed op het gedrag van jongeren. We beseffen dat deze cultuuromslag tijd vraagt en een brede inzet.

Een brede inzet op activiteiten op het gebied van bewustwording educatie en communicatie is noodzakelijk, maar ook op het gebied van regelgeving, toezicht en handhaving. Deze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daar geeft dit plan invulling aan.

De belangrijkste speerpunten in dit plan zijn het voorkomen van rijden onder invloed en verminderen van het gebruik van alcohol onder jongeren, en met name door minderjarigen. Daarvoor willen we het IJslandse preventiemodel/ OKO voor De Wolden in gaan zetten, wat neerkomt op het werken aan een omgeving die bijdraagt aan een gezond, kansrijk en veilig opgroeiende jeugd en helpt te voorkomen dat jongeren gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken.

Dit behoeft nog wel uitwerking in een plan van aanpak, waarbij we de ervaringen van andere gemeenten natuurlijk meenemen.

Drugs in het Preventie- en Handhavingsplan

Voor drugs geldt ook dat het schadelijke effecten kan hebben op de gezondheid en veiligheid van onze jeugd. Daarom is in dit Preventie- en Handhavingsplan Alcohol de aanpak van drugs ook opgenomen. De onderligger voor dit drugsbeleid in De Wolden is als bijlage toegevoegd.

1.1. Achtergrond

Juni 2014 heeft de raad het eerste Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2015 vastgesteld. Vervolgens zou dit plan elke vier jaar gelijktijdig met de lokale nota gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publieke Gezondheid, worden vastgesteld. Deze niet praktische koppeling in tijd, wordt losgelaten. Activiteiten ter preventie van alcoholgebruik zijn altijd onderdeel van het gezondheidsbeleid.

De periode van het tweede Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2018-2022 is afgelopen. Dit nieuwe derde Preventie- en Handhavingsplan alcohol geldt voor de periode 2024-2027.

De Alcoholwet valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en is daarmee primair een gezondheidswet. Het toezicht op de naleving van de Alcoholwet is sinds 2013 decentraal belegd en daarmee de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Nota Volksgezondheid De Wolden 2022-2025

Er wordt sterker ingezet op Positieve gezondheid, gezond opgroeien, gezond ouder worden en op een gezondere leefomgeving.

Uitvoeringsprogramma: geen alcohol voor jongeren onder de 18 jaar. Dit via acties uit het preventieakkoord van De Wolden en het Preventie- en Handhavingsplan alcohol.

1.2. Van Drank –en Horecawet naar Alcoholwet

De Alcoholwet, in werking getreden per 1 juli 2021, bevat ten opzichte van de Drank- en Horecawet een aantal nieuwe onderdelen.

Dit zijn de belangrijkste wijzigingen:

- De verkoop van alcohol op afstand wordt geregeld. Het streven is door betere regulering de naleving van de leeftijdsgrens te verhogen. Dit geldt zowel voor het moment van aankoop via internet als voor het moment van aflevering. Het toezicht op de verkoop op afstand gaat naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).
- Het stunten met prijzen wordt verder aan banden gelegd. Prijsacties met meer dan 25% korting zijn niet langer toegestaan. Het toezicht op de prijsacties wordt ook gecentraliseerd bij de NVWA.
- Wederverstrekking van alcohol (een meerderjarige die alcohol koopt voor een minderjarige) wordt strafbaar. Het gevolg is dat er drie boetes kunnen worden uitgedeeld: naast de (directe) verstrekker en de minderjarige die de alcohol in ontvangst neemt, kan nu ook een meerderjarige een boete krijgen voor het doorgeven van de drank. Toezicht hierop ligt bij de gemeente De Wolden.
- Gemeenten krijgen extra mogelijkheden om een alcoholoverlastgebied aan te kunnen wijzen. In dit gebied kan de gemeente dan extra regels instellen met betrekking tot alcoholverkoop.

1.3 De Opiumwet

Drugs worden ingedeeld naar wettelijke status: legale (wettelijk toegestaan) en illegale (verboden) middelen. Illegale middelen staan op de Opiumwet.

De Opiumwet verbiedt het bezit, de handel, de verkoop, het vervoer en de productie van de middelen die onder die wet vallen. In Nederland is het gebruik van drugs niet strafbaar. De overheid wil er hiermee voor zorgen dat mensen die door drugsgebruik in de problemen komen zich vrij voelen om hulp te zoeken. De Opiumwet bestaat uit twee lijsten:

Lijst 1: drugs waarvan de overheid vindt dat ze een onaanvaardbaar/
onacceptabel risico hebben voor de gezondheid ('harddrugs').

Lijst 2: drugs die volgens de overheid minder risico's voor de gezondheid hebben
dan de middelen op lijst 1 ('softdrugs').

Zie bijlage Drugs: A2.

2. Vorige periode

Wat is er gebeurd in de vorige Preventie- en Handhavingsplan periode? Een terugblik; het collegeprogramma/ ambitie, activiteiten, de aanpak en de resultaten.

2.1. Preventie- en Handhavingsplan 2018-2022

2.1.1. Onze ambitie

Wat we willen bereiken met de Woldense aanpak is de realisatie van een gedragsverandering: iedereen vindt het vanzelfsprekend dat je geen alcohol drinkt onder de 18 jaar en daar boven met mate.

Hierbij gaat het zowel om gedragsverandering van jongeren als van volwassenen (ouders, docenten, trainers, alcoholverstrekkers e.d.). Het gaat dan niet alleen om het bevorderen van de bewustwording, maar ook om het stimuleren van participatie t.b.v. gedragsverandering (via bijv. zelfregulerende systemen in de horeca, ouders geven hun kinderen - 18 jaar geen alcohol, ouders geven het goede voorbeeld).

In het meest ideale geval heeft de gemeente daarbij alleen een regisserende en faciliterende rol, máár wel met een eenduidige strikte handhaving. Wie niet mee wil werken aan eigen verantwoordelijkheid en zelfregulering, moet maar voelen, middels een lik op stuk beleid.

2.1.2. Doelstelling

De doelstelling voor de periode 2018-2022 was:

1. Tegengaan alcoholgebruik bij jongeren onder de 18 jaar;
2. Voorkomen van problematisch alcoholgebruik door uitgaanders (18 – 25 jaar) en voorkomen van openbare problematiek;
3. Vroegtijdig signaleren van problematisch alcoholgebruik bij volwassenen en voorkomen van maatschappelijke en privé-problematiek.

2.1.3. Concreet

De ambitie voor de periode 2018-2022 was:

1. Jaarlijks is er een afname van 20% van jongeren onder de 18 jaar die alcohol gebruiken;
2. Het aantal gevallen van overlast door jongeren door alcoholmisbruik neemt in 2018 met 20% af;
3. Problematisch alcoholgebruik bij volwassenen wordt eerder gesignaleerd en daarmee wordt maatschappelijke en privé-problematiek voorkomen;
4. Toename van het aantal ouders dat het drinken van alcohol onder de 18 jaar verbiedt;
5. Het aantal meldingen van alcoholverkoop aan jongeren onder de 18 neemt in 2018 met 20% af.

2.2. Resultaten, metingen

2.2.1. Onderzoek GGD

Juli 2020 heeft de GGD Drenthe het basisrapport van de gezondheidsmonitor Jeugd 2019, over de gezondheid en leefgewoonten van de Drentse jongeren in klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs, gepubliceerd. Er deden in Drenthe 5300 jongeren mee aan dit onderzoek.

Er deden 245 jongeren uit De Wolden mee aan dit onderzoek. Er is een vergelijking gemaakt met de resultaten Drenthe totaal.

Belangrijkste uitkomsten

Landelijk is het alcoholgebruik onder jongeren vanaf 2003 afgenomen. Dit zette door tot 2015. Vanaf 2015 neemt het alcoholgebruik niet meer af, er is sprake van een stabilisatie.

Voor Drenthe liggen de cijfers iets ongunstiger, er is wel een gelijke trend waarneembaar.

Voor De Wolden geldt een negatieve trend, er is een toename voor wat betreft het bingedrinken en dronken of aangeschoten zijn.

In De Wolden zijn meer ouders dan gemiddeld in Drenthe die het alcoholgebruik van hun tieners goedkeuren.

Voor de tabellen uit het GGD onderzoek zie bijlage I.

Conclusie

De ambitie/ opgave Preventie- en Handhavingsplan 2018-2022 "er is jaarlijks een afname van 20% van jongeren onder de 18 jaar die alcohol gebruiken", blijkt onrealistisch. Dit zou namelijk hebben betekend dat na 4 jaar 59% van de jongeren onder de 18 jaar geen alcohol meer drinkt.

Een realistische ambitie is: Een jaarlijkse afname alcoholgebruik onder de 18 jaar naar het algemeen landelijk niveau. (Landelijk niveau is hier het resultaat van het Peilstation-onderzoek van het Trimbos-instituut, een landelijk onderzoek naar roken, drinken, drugsgebruik en internetgebruik onder scholieren van 10 tot en met 18 jaar.)

Meting Coronaperiode Jeugd GGD Drenthe

In het najaar van 2021 (sep-nov) heeft GGD Drenthe in samenwerking met GGD GHOR en het RIVM een extra grootschalig onderzoek gehouden in Drenthe onder jongeren uit klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. Dit is onderdeel van de landelijke Gezondheidsmonitor Jeugd.

Conclusie van dit onderzoek is dat de gezondheid van jongeren in Drenthe is achteruitgegaan in de coronaperiode. Ondanks de inspanning voor NIX18 is in veel gemeenten alcoholgebruik toegenomen. In de Wolden is het alcoholgebruik afgenomen tot Drents niveau, wat nog steeds erg hoog is.

Voor de tabellen uit het onderzoek, zie bijlage I.

Meting drugsgebruik jeugd GGD Drenthe

Onderzoek najaar 2019:

Er zijn zeer weinig jongeren, 1%, in De Wolden die hasj of wiet gebruiken. Het gebruik van lachgas is erg laag.

De omvang van drugsgebruik door jongeren in De Wolden is volgens dit onderzoek niet problematisch.

Onderzoek najaar 2021:

De corona-periode heeft in De Wolden niet geleid tot een toename van middelengebruik onder jongeren.

Voor tabellen uit het GGD onderzoek, zie bijlage I.

2.2.2. Preventie

Preventiemenu

In de gemeente De Wolden is in schooljaar 2017-2018 het preventiemenu basisonderwijs opgestart omdat er veel preventieactiviteiten op scholen af komen. Veel organisaties willen iets van scholen in bereik naar de doelgroep en vragen scholen mee te doen aan preventie-activiteiten. Om hier meer verbinding in te krijgen en te voorkomen dat dit ad hoc plaats vindt, wordt dit vanuit het preventiemenu gebundeld aangeboden. Er is een aanbod voor ouders, onderwijzers/ directie.

- Geen enkele school in De Wolden heeft in de schooljaren 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022 een programma afgenomen.

Op het voortgezet onderwijs in de omliggende gemeentes worden het preventieprogramma 'Helder op school' aangeboden, dus ook aan leerlingen uit De Wolden.

- Dit programma is afgenomen voor leerlingen, beleidsmakers, docenten, ouders en professionals.

Voor het overzicht aanbod preventieactiviteiten, zie bijlage II.

Keten United

De kern van het ketenbeleid is het tegemoetkomen aan de behoefte van jongeren om elkaar te ontmoeten in keten. Door het ketenbeleid zijn de keten in beeld en is regulatie mogelijk. Regulatie op met name veiligheid en alcoholmatiging. Het ketenbeleid is ook onderdeel van het alcoholmatigingsbeleid van de gemeente De Wolden.

Het aantal deelnemende keten varieert per jaar (van 10 tot 15). Keten komen en gaan. Niet alle keten zijn waarschijnlijk in beeld.

Nieuwe deelnemende jongerenketen krijgen het eerste jaar dat men deelneemt standaard de IVA-cursus aangeboden (Instructie Verantwoord Alcohol Schenken). In 2019 is er alcoholvoorlichting geweest voor zowel jongeren als ouders binnen het Keten United project. Er waren destijds zo'n 10 keten aangesloten bij Keten United, waarvan alle ouders uitgenodigd zijn en er minimaal 2 ouders en 5 jongeren per keet aanwezig moesten zijn. Tijdens de Coronacrisis hebben er geen voorlichtingsactiviteiten plaatsgevonden.

Mystery-Kids Sportkantines

In 2018 kwamen er meerdere signalen binnen dat er structureel alcohol werd verkocht aan jongeren onder de 18 jaar bij sportverenigingen/kantines, sporthallen.

Om dit te onderzoeken is gebruik gemaakt van de inzet van zogenaamde mystery-kids, om de werkelijke naleving van de wet te meten. De methode: Jongeren onder de achttien jaar doen een aankoop poging alcohol. Zo wordt de naleving van de leeftijdsgrens getoetst.

Het onderzoek/steekproef werd uitgevoerd door Bureau Horeca Bijzondere Wetten voorjaar 2019. De achttien aankoop pogingen bij de sportkantines hebben geleid tot de volgende resultaten (2 sporthallen waren gesloten):

- bij 7 bezoeken vroeg de verstrekker de jongere(n) om een identiteitsbewijs en heeft de verstrekker de aankoop van alcoholhoudende drank door een persoon jonger dan achttien jaar geweigerd;
- bij 11 bezoeken was er sprake van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan achttien jaar.

Uit de resultaten blijkt dat in meer dan de helft van de gevallen (61%) aan een minderjarige jongere alcoholhoudende drank is verstrekt zonder dat er gevraagd is naar een identiteitsbewijs. Bij zeven aankoop pogingen (39%) heeft de verstrekker om een identiteitsbewijs gevraagd en de verkoop geweigerd.

Er is niet gekozen voor een vervolg met de BHBW Jong Proef Preventie Methodiek. De methode werd meer gezien als een controlemiddel, minder als een bewustwording/ motivatie methodiek.

Aan een vervolg middels het bieden van een training/instructie voor vrijwilligers/ medewerkers van sportkantines, voor het doen naleven van de Alcoholwet is (nog) geen invulling gegeven. De coronacrisis was hierop van invloed.

Preventieakkoord De Wolden

In het Preventie- en Handhavingsplan sluit de gemeente zoveel mogelijk aan op de doelstellingen van het Nationaal Preventieakkoord. Een veelheid aan organisaties en maatschappelijke partners waaronder bedrijfsleven,

sportorganisaties en onderwijsinstellingen verbond zich met het Akkoord aan het terugdringen van problematisch¹ alcoholgebruik in 2040.

Voor jongeren onder de 18 jaar zijn specifieke doelstellingen opgenomen. Zo moet het aantal 12-16-jarigen dat ooit gedronken heeft afnemen van 45% naar 25% in 2040. Uiteindelijk is het doel om te komen tot 0% alcoholgebruik onder de 18 jaar en een naleving van de leeftijdsgrens door verstrekkers van 100%. De gemeente levert met haar maatschappelijke partners en inwoners graag haar bijdrage aan het realiseren van deze doelstellingen.

Het Preventieakkoord De Wolden, zie bijlage III.

2.2.3. Handhaving

Blaastesten Oktoberfest

2018. N.a.v. veelvuldig alcoholgebruik door – 18-jarigen was het voorstel om de activiteit alleen toegankelijk te maken voor 18-plussers. Hierdoor zou er geen gedoe zijn rond het alcohol schenken aan minderjarigen. De organisatie wilde echter ook 18-minners toelaten i.v.m. de exploitatie.

Hiermee is ingestemd op voorwaarde dat de organisatie zou zorgen voor een sluitende aanpak om alcoholgebruik door minderjarigen tegen te gaan. Gekozen is om alle minderjarigen te laten blazen bij de ingang naar het evenement. Ook is er gewerkt met polsbandjes voor – en + 18-jarigen.

Afgelopen edities heeft de organisatie minderjarigen laten blazen. Handhaving heeft hier toezicht op gehouden (steekproefsgewijs) en dit is positief verlopen.

2.2.4. Werkwijze, hotspots

De in het Preventie- en Handhavingsplan voorgestelde werkwijze heeft niet gestructureerd of gecoördineerd plaatsgevonden. Er is geen jaarlijkse risicoanalyse gemaakt op basis waarvan doelstellingen kunnen worden aangescherpt en de focus kan worden verlegd. D.w.z. dat er geen hotspots zijn geïnventariseerd in overleg met Welzijn De Wolden/ jongerenwerk, Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), BOA's alcoholwet, wijkagent, horeca coördinator en tussen de verschillende afdelingen binnen de eigen organisatie. De uitgevoerde activiteiten zijn initiatieven n.a.v. signalen zonder dat deze breed zijn overlegd. Er was geen integrale regie of project coördinatie.

¹ In het NPA wordt onder problematisch alcoholgebruik verstaan: Al het alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar, drinken door zwangere vrouwen, overmatig drinken, zwaar drinken, regelmatig bingedrinken, een drinkpatroon dat leidt tot lichamelijke klachten en/of psychische of sociale problemen en dat een adequate aanpak van bestaande problemen verhindert.

3. Probleemanalyse

Dit hoofdstuk beschrijft de stand van zaken met betrekking tot alcoholgebruik onder jongeren en jongvolwassenen. Werken op basis van cijfermatige en andere data over gebruik en naleving van de wet- en regelgeving zorgt ervoor dat beschikbare mensen-en middelen doelmatig ingezet kunnen worden.

3.1. De schadelijkheid van alcohol

Het is niet zonder reden dat de gemeente haar jeugdige inwoners wil beschermen tegen de schadelijke gevolgen van alcohol. Er is steeds meer kennis over deze schadelijkheid. Alcoholgebruik gaat gepaard met tal van fysieke, mentale en maatschappelijke problemen. De mate van schade is grotendeels dosis-gerelateerd: hoe meer alcohol, hoe meer schade. Er is eigenlijk geen veilige ondergrens. Licht en matig alcoholgebruik worden al in verband gebracht met onder meer hartritmestoornissen en diverse soorten kanker.

<https://www.trimbos.nl/kennis/alcohol/alcohol-en-kanker/alcohol-en-kanker-2/>
Zwaar drinken is gerelateerd aan een hoger risico op acute schade door alcohol, zoals alcoholvergiftiging en verkeersongevallen, en geeft een verhoogde kans op hersenschade. Overmatig drinken brengt bovendien een grotere kans op verslaving en op schade aan de organen met zich mee. Naast lichamelijk gevolgen heeft alcoholgebruik invloed op het psychisch functioneren; depressie, angstklachten en suïcide zijn gerelateerd aan regelmatig dronken zijn en/of aan problematisch alcoholgebruik. Huiselijk geweld, agressie, uitgaansgeweld en vandalisme worden vaak onder invloed van alcohol gepleegd. In gezinnen waar alcoholgebruik door de ouders problematisch is, worden de problemen vaak van generatie op generatie doorgegeven.

Voor jongeren zijn de risico's van alcoholgebruik groter dan voor volwassenen. Niet alleen zijn de acute gevolgen voor hen vaak ernstiger – zij raken bijvoorbeeld eerder bewusteloos en kunnen onder invloed over hun seksuele grenzen heen gaan – maar ook heeft drinken op jonge leeftijd gevolgen voor de lange termijn. Denk aan verstoring van de hersenontwikkeling (die tot het 24e jaar doorloopt) en een grotere kans op verslavingsproblemen. Agressief, asociaal en delinquent gedrag komt bovendien vaker voor bij jongeren die drinken dan bij hun niet drinkende leeftijdgenoten. Bij jongvolwassenen kunnen (de gevolgen van) alcoholgebruik verder leiden tot kort- en langduriger verzuim, studievertraging, afname van de studieprestaties en studie-uitval.

3.1.1. Alcoholgebruik onder scholieren

Landelijk

In de groep 12 tot en met 16-jarigen was tussen 2003 en 2015 een afname zichtbaar in het alcoholgebruik: van ongeveer 70% naar 25%.

Mogelijk heeft de wetwijziging hierop invloed gehad. Sinds 1 januari 2014 is de leeftijd waarop alcohol mag worden verkocht aan jongeren verhoogd naar 18 jaar. Ook mogen minderjarigen sinds die datum geen alcohol bij zich hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen. Ondernemers die alcohol verkopen aan jongeren onder de 18 zijn strafbaar.

Vanaf 2015 echter, is de afname van het alcoholgebruik gestagneerd. In zowel 2015, 2017 als 2019 bleef ongeveer een kwart (25%) van de 12 tot en met 16-jarige scholieren maandelijks alcohol drinken.

Ook bingedrinken en dronkenschap zijn sinds 2015 niet verder afgenomen. Van de scholieren die in de maand voorafgaand aan het onderzoek dronken, heeft bijna drie op de vier bij één gelegenheid vijf of meer glazen alcohol gedronken. Het "bingedrinken in de afgelopen 4 weken" neemt sterk toe tussen de 13 en 14 jaar: van 4,6% bij de 13-jarigen naar 18% onder de 14-jarigen). Onder de 16-jarigen drinkt één op de vijf (19%) 5-10 glazen alcohol in het weekend.

Alcoholgebruik daalt niet verder

Tussen 2019 en 2021 is het aantal scholieren van 12 t/m 16 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken niet veranderd. Vergeleken met 2003 is het percentage alcoholgebruikers fors gedaald, zowel bij jongens als bij meisjes. Sinds 2003 is ook het aantal scholieren dat in de afgelopen maand alcohol heeft gedronken of heeft gebinged flink afgenomen. De daling lijkt echter niet verder door te zetten. Dit geldt voor drinken ooit in het leven, in de afgelopen maand en voor binge drinken.

<https://www.trimbos.nl/kennis/alcohol/alcohol-in-cijfers/cijfers-alcoholgebruik-jongeren/>

Jongens en scholieren van het vmbo-b en vmbo-t drinken vaker dan hun leeftijdgenoten. Binnen het speciaal onderwijs is het alcoholgebruik onder leerlingen van cluster 4 scholen (gedrags- of ontwikkelingsstoornissen en psychiatrische problemen) vergelijkbaar met VMBO-b; in cluster 3 (LVB) ligt het alcoholgebruik lager dan in het reguliere onderwijs.

Sommige groepen jongeren (en jongvolwassenen) zijn extra kwetsbaar en lopen daardoor een groter risico op problematisch alcoholgebruik. Het gaat bijvoorbeeld om kinderen van ouders met een verslaving en/of psychische problematiek en kinderen met een licht verstandelijke beperking.

3.1.2. alcoholgebruik onder jongvolwassenen

Landelijk

Er zijn verschillende onderzoeken die informatie geven over het drinkgedrag van jongvolwassenen of van subgroepen daarbinnen:

- Gekeken naar de totale volwassen bevolking valt op dat schadelijk gebruik van alcohol het meest voorkomt in de leeftijdsgroep 20-29 jaar (peiljaar 2020).
- De meerderheid van de mbo- en hbo-studenten drinkt en ruim 70 procent doet dat regelmatig. Van degenen die drinken, drinkt 19 procent gemiddeld meer dan 10 glazen alcohol op een weekenddag. De 17-jarigen op het mbo drinken meer dan hun leeftijdgenoten op het hbo of voortgezet onderwijs.
- Jongvolwassenen die regelmatig uitgaan drinken op een uitgaansavond ruim 12 glazen, terwijl zij op andere dagen dat zij alcohol drinken zo'n drie glazen consumeren (bijna drie glazen).
- Een kwalitatief onderzoek onder plattelandsjongeren geeft inzicht in hun kennis, houding en gedrag met betrekking tot alcohol. Hoewel de jongeren overmatig lijken te drinken, zien zij dit zelf niet als een probleem. Zij hebben een positieve houding ten opzichte van alcohol mede omdat drinken in hun omgeving als normaal wordt gezien. Hun kennis over de schadelijkheid van alcohol is beperkt.

3.1.3. Ouders

Landelijk

Ouders zijn soms nog toegeeflijk met betrekking tot alcoholgebruik door hun kinderen. Zo krijgt een kwart van de 12 tot 16-jarige scholieren die wel eens drinken, alcohol van hun ouders. Dat aantal is niet gedaald sinds 2016. Maar er zijn meer ouders die hun rol oppakken. Driekwart van de ouders heeft in 2015 expliciet als regel dat hun minderjarige kind niet mag drinken; in 2007 was dat nog 50%. Ouders die zelf veel drinken, zijn toleranter ten aanzien van alcoholgebruik bij hun kinderen. Hoewel de invloed van peers (leeftijdgenoten, vrienden) op het gedrag toeneemt met de leeftijd, blijven ouders invloed houden op het drinkgedrag van hun opgroeiende kind, bijvoorbeeld via hun houding ten opzichte van alcohol of door de afspraken die zij met hun kind maken. Ouders hebben een voorbeeldfunctie.

3.2. De schadelijkheid van drugs

Zie bijlage Drugs: B1.2.

Loket gezond leven RIVM/VWS:

Drugsgebruik brengt gezondheidsrisico's met zich mee, maar de verschillen per middel zijn groot. Drugsgebruik kan leiden tot acute gezondheidsrisico's (zoals paniekaanvallen of bewusteloosheid), of gezondheidsschade op de lange termijn. Sommige drugs zijn erg verslavend. Daarnaast kan drugsgebruik gevolgen hebben voor de naaste omgeving, bijvoorbeeld als er kinderen of een partner in het spel zijn, en maatschappelijke schade veroorzaken, zoals criminaliteit en overlast.

Middelengebruik op jonge leeftijd

Jongeren lopen extra risico door gebruik van drugs omdat hun lichaam en hersenfuncties nog niet volgroeid zijn. Middelengebruik op jonge leeftijd kan op korte termijn leiden tot gedragsproblemen en concentratiestoornissen, en op de lange termijn tot depressie, verslaving en andere gezondheidsschade. Ook zijn er aanwijzingen dat het gebruik van alcohol en drugs op jonge leeftijd een verstorend effect heeft op de ontwikkeling van de hersenen. Hersenen ontwikkelen zich tot hun 24e. Gebruik van drugs kan van invloed zijn op de ontwikkeling van de hersenen.

Middelengebruik kan een rol spelen bij voortijdig schoolverlaten, met als gevolg een toenemende kans op werkloosheid, slechtere gezondheid en psychosociale problemen. Jongeren die in de adolescentie bijvoorbeeld beginnen met blowen behalen een lager schoolniveau, hebben een grotere kans op verslaving en wanneer zij er aanleg voor hebben lopen zij meer risico chronische psychische aandoeningen te krijgen].

Gecombineerd gebruik van drugs en alcohol

Het combineren van alcohol met drugs (en drugs onderling) leidt tot extra gezondheidsrisico's en onvoorspelbare effecten. Twee voorbeelden:

- Alcohol is een verdovend middel. Als iemand alcohol combineert met een ander verdovend middel, zoals GHB versterken deze middelen elkaars werking. Een kleine hoeveelheid GHB kan in combinatie met alcohol al leiden tot levensbedreigende ademhalingsstoornissen.
- Als alcohol wordt gecombineerd met een stimulerend middel, zoals cocaïne, kunnen de middelen gevoelsmatig elkaars werking opheffen. Gebruikers denken daardoor dat ze meer alcohol kunnen drinken. De combinatie van alcohol met een stimulerend middel kan onvoorspelbare effecten geven, zoals agressief gedrag.

3.3. Naleving leeftijdsgrens

Hierbij wordt gekeken in hoeverre de leeftijdsgrens voor alcohol wordt nageleefd door de verschillende alcoholverstrekkers. In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is onderzoek gedaan naar de naleving van de leeftijdsgrens in 2022.

Landelijk

Als minderjarigen aan drank willen komen is dat nog steeds gemakkelijk in Nederland.

In 2015 was het totale nalevingscijfer bij alcoholverkoop 21.5%. In 2016 steeg het nalevingscijfer significant tot 35.8%². In 2018 was het nalevingscijfer 37.7% en in 2020 was het 38.0%. In 2022 is het nalevingscijfer 39.4%. Uit de vergelijkende analyses blijkt dat de gewogen totale nalevingscijfers van 2020 en 2022 significant van elkaar verschillen. Dat betekent dat de naleving in 2022 gestegen

is ten opzichte van de naleving in 2020.

Onderzoekgegevens en tabellen, zie bijlage IV.

3.4. Samenvatting

Alcohol

Uit de landelijke onderzoeken blijkt dat er een stagnatie is in de daling van alcoholgebruik onder scholieren tussen de 12 en 16 jaar. Bovendien is er een flinke groep jongeren en jongvolwassenen die binge drinkt en zit er zowel bij verstrekkers als bij ouders ruimte voor versterking van hun verantwoordelijkheid en preventieve rol.

Voor Drenthe en De Wolden is een gelijke trend waarneembaar. Voor De Wolden geldt wel een negatieve afwijkende trend. Het aandeel jongeren dat binge drinkt en dronken of aangeschoten is geweest, nam in De Wolden toe in de periode tot 2019. Er zijn meer ouders die het alcoholgebruik van hun tieners goedkeuren.

De conclusie van het onderzoek over de coronaperiode 2021 laat zien dat in tegenstelling tot veel gemeenten waar het alcoholgebruik is toegenomen, dit in de Wolden is afgenomen, tot het provinciaal niveau, wat hoog is.

Actie is daarom gewenst

Drugs

De cijfers zeggen dat er weinig jongeren zijn in De Wolden die hasj of wiet gebruiken (1% in de laatste 4 weken). De omvang van drugsgebruik door jongeren in De Wolden lijkt daarom op het eerste gezicht niet problematisch.

Voor de leeftijd 18+, volwassenen ligt het drugsgebruik aanzienlijk hoger.

Zie Bijlage I. Tabellen GGD onderzoeken.

Er zijn signalen, o.a. van bezorgde ouders, dat het drugsgebruik onder jongeren in De Wolden toeneemt. Er is ook een landelijke tendens dat drugsgebruik door jongeren normaler wordt gevonden. Het is daarom belangrijk om het gebruik van drugs bij jongeren in De Wolden te monitoren en daarop te handelen.

Raadsmotie Rioolwateranalyse november 2023

Binnen de gemeente De Wolden zal onderzoek worden gedaan naar drugsgebruik/ drugsdumping door middel van een rioolwateranalyse. Dit om meer zicht te krijgen op de mate van drugsgebruik.

4. Ambitie en doelstellingen

4.1. Ambitie

Alcohol

De gemeente streeft ernaar dat haar jonge inwoners gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Alcohol hoort daar niet bij, in elk geval niet tot het 18e jaar. Voor (jong)volwassenen adviseert de Gezondheidsraad zowel mannen als vrouwen om geen alcohol te drinken of in ieder geval niet meer dan één standaardglas alcohol per dag (een standaardglas is 250ml bier, 100 ml. Wijn of 35 ml jenever. Gezondheidsraad 2015).

Onze ambitie is onveranderd t.o.v. het vorige Preventie- en Handhavingsplan: Wat we uiteindelijk willen bereiken met de Woldense aanpak is de realisatie van een gedragsverandering: iedereen vindt het vanzelfsprekend dat je geen alcohol drinkt onder de 18 jaar en daar boven met mate.

Hierbij gaat het zowel om gedragsverandering van jongeren als van volwassenen (ouders, docenten, trainers, alcoholverstrekkers). Het gaat dan niet alleen om het bevorderen van de bewustwording, maar ook om het stimuleren van participatie t.b.v. gedragsverandering (via bijv. zelfregulerende systemen in de horeca, ouders geven hun kinderen - 18 jaar geen alcohol, ouders geven het goede voorbeeld).

Een sociale en fysieke omgeving die uitnodigt en stimuleert tot het gewenste gedrag is ondersteunend aan deze ambitie. Daarom zetten wij in op een adequate naleving van de Alcoholwet, het versterken van de sociale omgeving rondom jongeren en het faciliteren van een fysieke omgeving die gezond gedrag stimuleert.

Artikel 43a van de Alcoholwet schrijft voor dat een preventie- en Handhavingsplan dient aan te geven wat de doelstellingen van het beleid zijn. Op basis van de Alcoholwet formuleren wij daarom de volgende hoofddoelstellingen:

- *Afname van alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar*
- *Afname van dronkenschap en de schadelijke gevolgen van excessief alcoholgebruik (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein)*

Deze algemene beleidsdoelstellingen concretiseren wij hieronder op basis van de probleemanalyse, met aandacht voor gebruik onder jongeren en voor de setting waarin jongeren drinken.

Drugs

Zie bijlage: C1 en C1.1.

Voor drugs betekent de Woldense aanpak dat iedereen het vanzelfsprekend vindt dat je geen drugs gebruikt. Gebruik van alcohol en drugs kan van invloed zijn op de ontwikkeling van de hersenen.

4.2. Doelstellingen afname gebruik onder de 18 jaar

Op basis van de probleemanalyse formuleert de gemeente een realistische doelstelling voor de afname van alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar.

Een afname alcoholgebruik onder de 18 jaar naar het algemeen landelijk niveau (Landelijk niveau is hier het resultaat van het Peilstation-onderzoek van het Trimbos-instituut).

Doelstelling drugs

- Elke inwoner van De Wolden heeft de kennis van de gevaren gebruik drugs.
- Er is geen handel, teelt en productie van drugs in De Wolden

4.3. Doelstellingen verbeterde naleving

Naleving leeftijdsgrens

De doelstellingen van de gemeente met betrekking tot de naleving van de leeftijdsgrens zijn afgeleid van de probleemanalyse en de ambities van het Nationaal Preventieakkoord. De ambitie van het Nationaal Preventieakkoord is om in 2030 100% naleving van de leeftijdsgrens te realiseren.

De aandacht en inzet hierbij gaat vooral uit naar de sportkantines (zie 2.2.2. Mystery-kids sportkantines) en evenementen.

Een steekproefmeting n.a.v. signalen en de landelijke metingen kan mogelijk aantonen dat de aandacht verbreed moet worden naar bijvoorbeeld de horeca.

4.4. Speerpunten.

Op basis van de lokale context en beschikbare lokale cijfers voegen wij nog de volgende speerpunten toe:

- Afname van het aantal jongeren dat in jongerenketen drinkt, minderjarigen NIX18. (Meetbaar door extra vraag in de gezondheidsmonitor GGD De Wolden: Waar drinken jongeren?)
- Meer ouders die het alcoholgebruik van hun kind afraden, verbieden. (meting GGD-gezondheidsmonitor)
- Vermindering van het aantal alcohol gerelateerde problemen in bepaalde gebieden of op bepaalde tijdstippen. Dit door extra regels voor aangewezen alcohol-overlastgebieden.
- Geen deelname aan het verkeer onder invloed van alcohol en of drugs.

5. Uitgangspunten voor beleid

5.1. Gezamenlijke aanpak

In dit Preventie- en Handhavingsplan beschrijft gemeente De Wolden hoe zij de jeugd wil beschermen tegen de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik. Om resultaat te bereiken is de bijdrage van iedereen in de gemeenschap nodig: sportverenigingen, jongeren, ouders, professionals, vrijwilligers, ondernemers. Daarom betreft de gemeente deze partijen bij de beleidsontwikkeling en de uitvoering. Gezamenlijk zetten we in op een gezonde bevolking, zonder alcoholgebruik onder de 18 jaar en met verantwoorde alcoholverstrekking aan en verantwoord alcoholgebruik door jongvolwassenen. Een effectieve aanpak zet in op preventie over en de beschikbaarheid en de toegankelijkheid van alcohol.

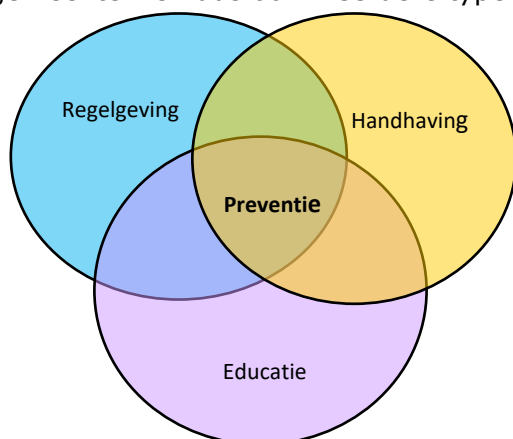
5.2. Omgevingsbenadering

Alcoholgebruik is altijd het resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Alcoholpreventie kan nooit alleen op het individu gericht zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de fysieke en sociale omgeving van de drinker beïnvloeden. In de omgeving van de jonge drinker spelen locaties waar alcohol verstrekt wordt, ouders en alcoholverstrekkers een belangrijke rol. Het Preventie- en Handhavingsplan richt zich op deze omgevingsinvloeden.

5.3. Integrale beleidsvisie

Drie pijlers: educatie, regelgeving en handhaving

Dit plan is gebaseerd op een integrale beleidsvisie. Er is immers sprake van een preventie én Handhavingsplan. Dat impliceert dat meerdere afdelingen binnen de gemeente - en dus ook meerdere type maatregelen - worden ingezet bij de

aanpak van de alcohol- en drugsproblematiek. Als uitgangspunt voor integraal alcoholbeleid hanteren we het universele preventiemodel van Reynolds (2003) dat ook de basis vormt voor de Handreiking Gezonde Gemeenten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers, te weten: educatie, regelgeving en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook. Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug.

Samenhang

Uit onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie is gebleken dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van (schadelijk) alcoholgebruik.

Het is vrijwel onmogelijk de pijler *Regelgeving* goed in te zetten zonder hulp van de pijler *Educatie* (bewustwording) én van de pijler *Handhaving*. Een regel zonder voldoende handhaving is een loze regel. Handhaving is essentieel voor de effectiviteit van de regelgeving. Het minder beschikbaar maken van alcohol is op zichzelf vaak niet populair onder het grote publiek en onder alcoholverstrekkers.

Educatie en bewustwording zijn daarom vooral nodig om draagvlak te creëren voor de te nemen maatregelen. De uitleg dat regels niet bedoeld zijn om het ondernemers, verenigingen, jeugd of ouders lastig te maken, maar dat regelgeving nodig is ter bescherming van de volksgezondheid en veiligheid is heel belangrijk. Bewustwording van de risico's van alcoholgebruik zal bijdragen aan draagvlak voor beleid en regelgeving onder stakeholders. Het omgekeerde geldt echter ook: aandacht voor educatie en bewustwording zonder duidelijke regels en toezicht op deze regels is zinloos.

6.Aanpak, risicoanalyse, hotspots

Om te bereiken dat iedereen het vanzelfsprekend vindt, dat jongeren geen alcohol drinken/ drugs gebruiken, wordt vooral ingezet op educatie en bewustwording. Het creëren van bewustwording niet alleen bij jongeren, maar juist bij alcoholverstrekkers en ouders is een noodzakelijke voorwaarde voor gedragsverandering, de cultuuromslag. Zo'n cultuuromslag wordt niet bereikt van de een op de andere dag en zeker niet met alleen gemeentelijke handhaving of gemeentelijke preventiecampagnes. Partners in de samenleving zijn daar hard bij nodig. Handhavingsacties vragen veel inzet van personeel en leiden zeker rond dit thema tot veel onbegrip. Als belangrijke partners in de samenleving in de gelegenheid worden gesteld om zelf hieraan een bijdrage te leveren ontstaat meer draagvlak. De komende periode zullen wij hier op in zetten. Er gaan gesprekken georganiseerd worden met de omgeving van- en met jongeren per dorp over dit onderwerp.

Risicoanalyse

Jaarlijks wordt er een risicoanalyse gemaakt op basis waarvan doelstellingen kunnen worden aangescherpt en de focus kan worden verlegd. De risicoanalyse geeft inzicht in de concrete kenmerken van de locaties waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik of drugsgebruik voor problemen zorgt. Elk half jaar wordt deze analyse zo nodig bijgesteld.

Hiermee kunnen de inspanningen van de gemeente gericht worden ingezet op plaatsen waar de grootste gezondheids- en/of veiligheidswinst kan worden behaald. Door het jaarlijkse karakter van deze analyse, is het tevens een evaluatie-instrument dat inzicht geeft in de resultaten van het lokale alcohol- en drugsbeleid en dat aanknopingspunten biedt voor een volgend Preventie- en Handhavingsplan.

Hotspots

Hotspots zijn plaatsen waar de naleving van de Alcoholwet en de Opiumwet in het geding is. Dat kunnen bijvoorbeeld plekken zijn waar verstrekt wordt aan minderjarigen of klanten in kennelijke staat van dronkenschap. Op basis van de risicoanalyse zijn de hotspots vastgesteld en deze worden eens per jaar herijkt. Op basis van de risicoanalyse en de hotspotlijst worden prioriteiten vastgesteld. Elk jaar worden met het herijken van de hotspots ook de handhavingsprioriteiten opnieuw vastgesteld.

De mogelijkheid is er om buiten de jaarlijkse analyse om in te springen op onvoorziene actuele risico's. Dit kan vragen om een extra capaciteit.

Leeftijdsgrens/dronkenschap inspectie

Hotspots met een verhoogd risico krijgen een hoge controlefrequentie/intensiteit. Voor de hotspots met een beperkt of laag risico zijn minder of geen controles nodig.

Beperking

De gemeente kan, gezien de beperkingen in capaciteit, niet alles controleren. Bij het vaststellen van handhavingsprioriteiten moet ook kritisch worden gekeken hoe de beschikbare capaciteit wordt ingezet.

Zie ook: 7.2.2. Controles, Extra capaciteit

7. Activiteiten (concept aanpak)

Dit hoofdstuk bevat de aanpakken en interventies die in de gemeente ter beschikking staan om de doelstellingen te realiseren op het gebied van educatie/ bewustwording, regelgeving en toezicht.

Het betreft hier een concept aanpak. Dat wil zeggen dat hier de ingrediënten worden genoemd voor een aanpak betreffende bewustwording, regelgeving en handhaving. De aanpak zal altijd in overleg/ dialoog met de verschillende afdelingen, deskundigen, groepen worden opgesteld.

Als laatste (hoofdstuk 8) is beschreven hoe regelgeving, toezicht en educatie in samenhang ingezet worden om de doelstellingen te behalen.

7.1. Educatie en bewustwording

In de omgeving van jongeren en jongvolwassenen staan drie doelgroepen centraal die invloed hebben op het alcoholgebruik:

- Alcoholverstrekkers
 - Professioneel
- Vrijwilligers (paracommercie, sportverenigingen, evenementen, dorpshuizen)
- Onderwijs
- Ouders

Deze doelgroepen hebben niet altijd voldoende kennis van de risico's van alcohol voor jongeren of zij weten niet hoe zij kunnen bijdragen aan het voorkomen van (problemen door) alcoholgebruik. Daarom vormen zowel bewustwording van de risico's als het bieden van handelingsperspectief een rode draad in de educatieve interventies die worden ingezet.

7.1.1. Professionele Alcoholverstrekkers

Professionele verstrekkers van alcohol zijn verantwoordelijk voor de naleving van de Alcoholwet en aanvullende lokale regelgeving. Van hen wordt zondermeer verwacht dat ze de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol kennen en naleven, evenals de verboden op wederverstrekking, het verbod op doorschenken bij dronkenschap en het toelaten van personen in kennelijke staat van dronkenschap in de onderneming, de vereniging of het evenement.

7.1.2. Barvrijwilligers

Belangrijk is dat een vrijwillige alcoholverstrekker zich bewust is van zijn/haar verantwoordelijkheid en handelingsperspectief heeft, ook wanneer er weerstand is bij de klant. Om alcoholverstrekkers hierin te bekwamen zijn trainingsprogramma's ontwikkeld voor o.a. sportverenigingen. N.a.v. het Mystery-kids onderzoek (zie 2.2.2.) zal er i.s.m. VNN een voorlichting- en bewustwordingsprogramma worden aangeboden aan de barvrijwilligers/ medewerkers van de sportkantines en sporthallen. Dit kan worden uitgebreid t.b.v. vrijwilligers van evenementenorganisaties en dorpshuizen.

Schenktijden sportkantines

Het schenken van alcohol tijdens sportactiviteiten voor jeugd is een ongewenst. Indien dit aan de orde is zal hierover het gesprek aangegaan worden met de vereniging, kantinebeheerder.

7.1.3. Onderwijs

In gemeente De Wolden zijn alleen primair onderwijs scholen.

Volgens VNN/Trimbos hebben voorlichtingsprogramma's op de basisscholen aan kinderen geen effect. Er worden geen voorlichtingsprogramma's voor kinderen aangeboden.

Het programma omtrent middelenpreventie in het onderwijs heet geen 'Gezonde school en genotmiddelen' meer, maar 'Helder op school'. Er is een aanbod voor het primair -en voortgezet onderwijs.

Scholen zullen worden gestimuleerd om deel te gaan nemen.

<https://www.trimbos.nl/aanbod/helder-op-school/>

De gemeente De Wolden wil een stimulerende rol gaan vervullen richting het onderwijs, om hen deel te laten nemen aan Helder op school. Onderwijs is een belangrijke vindplek als het gaat om ouders/opvoeders.

In de omliggende gemeenten worden op het Voortgezet Onderwijs

voorlichtingsprogramma's aangeboden aan jongeren, ouders en personeel.

Onderzocht wordt om met om met andere gemeenten samen te werken als het gaat om VO- en MBO-scholen waar leerlingen uit De Wolden onderwijs volgen.

Preventiemenu

In het preventiemenu basisonderwijs worden educatieve programma's aangeboden voor docenten/directie en/of ouders m.b.t. het thema genotmiddelen. Zie 2.2.2.

7.1.4. Ouders

Alcoholopvoeding

Ouders/opvoeders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken. Ze denken bovendien dat het gedrag van jongeren volledig wordt bepaald door vrienden en leeftijdsgenoten, terwijl ouders wel degelijk nog invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen. De beschikbaarheid van alcohol in huis beperken en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die geen duidelijke regels hebben afgesproken en geen leeftijdsgrens hebben gesteld voor het drinken van alcohol al op jongere leeftijd beginnen met drinken. Ze drinken bovendien vaker dan jongeren waarvan de ouders wel een leeftijdsgrens hebben gesteld. Naast het stellen van regels zijn andere beschermende factoren belangrijk: voorbeeldgedrag, een goede band tussen ouder en kind en een autoritatieve opvoedstijl. Bij een dergelijke opvoedstijl wordt het stellen van regels gekoppeld aan warmte en betrokkenheid. Een slechte ouder-kind relatie en psychische problematiek of middelengebruik van de ouders zijn risicofactoren. Adviezen met betrekking tot alcoholopvoeding worden in samenwerking met preventieprofessionals aan ouders aangeboden. Hierin kan samengewerkt worden met andere gemeenten.

Algemeen aanbod VNN:

Cursus 'Help, mijn kind kan niet zonder'. Een cursus voor ouders en opvoeders met kinderen van 12 tot 23 jaar die problematisch alcohol drinken, te veel drugs gebruiken, overmatig gamen of gokken. www.vnn.nl/help

Uitgaansopvoeding

Ook door regels te stellen die niet expliciet gaan over alcoholgebruik, kunnen ouders invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kind. Dan gaat het vooral over afspraken omtrent uitgaan, zoals hoe vaak ze uit mogen gaan en hoe laat zij thuis moeten zijn. Via verschillende kanalen (GGD, preventieafdeling van VNN, Centrum voor Jeugd en Gezin) worden ouders voorgelicht over uitgaansopvoeding en ondersteunende websites.

HALT

Politie en Boa's verwijzen na een alcohol gerelateerde overtreding altijd door naar HALT (vrijwillige keuze: boete of HALT). De HALT straf houdt in: educatie en voorlichting naar tieners en ouders. Dit in samenwerking met VNN.

Publiekscommunicatie

Draagvlak voor (handhaving van) alcoholbeleid is niet vanzelfsprekend onder burgers, ondernemers en andere professionals. Het draagvlak kan groeien als er meer begrip is voor de regels die er zijn rond verkoop en gebruik van alcohol. Dat vraagt kennis over alcohol en over de gevolgen van alcoholmisbruik bij het publiek. Publiekscampagnes lenen zich goed voor het vergroten van kennis en het ondersteunen van de norm dat alcohol er niet vanzelfsprekend bij hoort. Waar mogelijk wordt daarom aangesloten aan op campagnes als NIX18, Ik Pas of Zien drinken doet drinken, Jongeren uitdagen een maand niet te drinken. De gemeente gaat hierover in overleg met de samenwerkingspartners.

7.1.5. Keten-United

Aan deelname aan het ketenbeleid van de gemeente De Wolden zijn voorwaarden gesteld, met name naar ouders, perceeigenaren. Een belangrijke voorwaarde aan deelname aan Keten United is dat er geen alcohol wordt verstrekt aan/genuttigd door -18-jarigen. Ouders, perceeigenaren hebben hierbij een belangrijke verantwoordelijkheid.

Alcoholvoorlichting

De keten die deelnemen aan Keten United krijgen alcoholvoorlichting. Zowel de keetjongeren als de ouders, perceeigenaren moeten deze alcoholvoorlichting volgen. Dit is een verplicht onderdeel. Het jongerenwerk organiseert dit in samenwerking met VNN.

Het jongerenwerk heeft regelmatig contact met de preventiemedewerkers en de jongerenwerker van VNN voor advies, informatie en voorlichting over trends en ontwikkelingen op het gebied van alcohol en drugs.

Bij zorgwekkende situaties kan het jongerenwerk altijd een beroep doen op de medewerkers van VNN.

Er zijn signalen dat er toch in de keten gedronken wordt door -18-jarigen. Indien dit wordt geconstateerd zal er een gesprek plaatsvinden met de perceeigenaar. In de vragenlijst van de gezondheidsmonitor GGD De Wolden zal bij de vraag *waar jongeren drinken* de jongerenkeet als mogelijkheid worden toegevoegd. Dit zal inzicht geven over alcoholgebruik door jongeren in de keet.

Verkeersveiligheid

Een keet op het erf brengt een verhoogde verkeersstroom met zich mee. De jongeren komen zowel op de fiets, op de brommer als met de auto naar de keet. Tijdens de alcoholvoorlichting van VNN komen vragen als, 'wat doe je als je vriend toch in de auto stapt met het vermoeden van te veel alcohol in zijn bloed?' aan de orde.

In de huisregels maken de jongeren afspraken met elkaar, hoe hiermee om te gaan.

Voor de deelnemende keten kunnen BOB-activiteiten worden georganiseerd. Eén keer per jaar zal de brandweer (bij de brandweerkazerne) in samenspraak met VNN, aan de jongerenketen laten zien wat alcohol doet met mensen in het verkeer.

7.1.6. Rolmodellen

Peergroups en rolmodellen kunnen een positieve invloed hebben. Zij sluiten beter aan bij de belevingswereld van jongeren. Een peergroep is echter lastig te vormen. Een rolmodel moet geheel positief zijn. Het moet een smetteloos

persoon zijn anders werkt het averechts. De jongere moet zich kunnen spiegelen aan het rolmodel en deze is niet zaligmakend.

VNN werkt niet met rolmodellen en zetten deze nooit in. Het is ook niet bekend of het werken met rolmodellen 'evidenced based' is.

Bij eventuele inzet van peergroups of rolmodellen moet een zeer zorgvuldig afweging worden gemaakt.

7.1.7. Het IJslandse Model. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

Het IJslandse preventiemodel is een aanpak gebaseerd op wetenschappelijke inzichten om middelengebruik (alcohol, tabak en drugs) door jongeren te voorkomen en welbevinden onder jongeren te verbeteren. In IJsland was dit zeer succesvol.

In Nederland hebben zes gemeenten in de periode 2018 – 2021 dit model geïmplementeerd in hun gemeente onder de naam Opgroeien in een Kansrijke Omgeving OKO. Met OKO kunnen gemeenten samen met de lokale gemeenschap op een duurzame manier werken aan een positieve leefomgeving voor jongeren. Deze omgeving draagt bij aan gezond, kansrijk en veilig opgroeiende jeugd en helpt te voorkomen dat jongeren gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken. Op basis van de ervaringen in andere gemeenten maken we een uitvoeringsplan OKO passend bij De Wolden: het Woldense model, waarbij we uitgaan dat we de dialoog aangaan met de jongeren en hun omgeving (school, sportvereniging, ouders) om de bewustwording te vergroten en het gedrag te beïnvloeden. Jaarlijks maken we een plan van aanpak.

Informatie over het IJslandse model, OKO, zie bijlage VIII.

7.1.8. Voorkomen rijden onder invloed bij evenementen

Jonge bestuurders gebruiken minder alcohol in het verkeer dan oudere bestuurders, maar toch zijn zij vaker als slachtoffer of bestuurder betrokken bij alcoholongevallen.

Een 'combinatiegebruiker' is iemand die drugs en/of geneesmiddelen in combinatie met alcohol heeft gebruikt. Combinatiegebruik van alcohol en drugs is onder jongere mannen van 18 t/m 34 jaar 3 keer zo hoog als onder bestuurders in het algemeen en komt met name voor tijdens de nachtelijke uren.

Het risico van combinatiegebruikers achter het stuur om gewond te raken bij een verkeersongeval is 2 keer zo hoog als van bestuurders die alleen alcohol hebben gebruikt.

Informereren

Bezoekers kunnen op verschillende momenten rond het evenement met voorlichtingsboodschappen en/of voorlichtingsteams gestimuleerd worden nuchter in de auto te stappen.

Vooraf (via de website en de social media van het evenement, bij aankoop van het online ticket, op de parkeerplaats/bij de ingang van het terrein), tijdens het evenement (op het terrein) en na afloop van het evenement (bij de uitgang van het terrein/op de parkeerplaats) kan informatie worden gegeven over de toegenomen kans op ongelukken die ontstaan als je met alcohol en/of drugs achter stuur stapt en de strafmaat voor rijden onder invloed.

Handhaven

Handhaving van de wettelijke bepalingen is van groot belang voor het effect van de aanpak om rijden onder invloed te voorkomen. Belangrijk aandachtspunt bij het uitvoeren van alcoholcontroles is de onvoorspelbaarheid. Tegenwoordig worden alcoholcontroles snel bekend door communicatie via sociale media. Hier kan op ingespeeld worden door een deel van de controles mobiel in te richten, waardoor deze zich snel kunnen verplaatsen. Tegelijkertijd zijn zichtbare controles wel degelijk zinvol, omdat het een preventief effect kan hebben op

mensen die (nog) niet in overtreding zijn, zeker wanneer de subjectieve pakkans vergroot wordt door de handhavingsacties te combineren met publiciteit. Met de politie kunnen afspraken worden gemaakt over dergelijke verkeerscontroles na afloop van het evenement.

BOB-campagne

De Bob-campagne heeft mogelijk bijgedragen aan een daling van het alcoholgebruik door verkeersdeelnemers, maar de effecten van deze campagne zijn niet los te zien van het geïntensiveerde politietoezicht op rijden onder invloed.

Rond evenementen kunnen BOB-activiteiten worden georganiseerd.

7.2. Regelgeving

Het overgrote deel van de regelgeving op het gebied van alcohol is vastgelegd in de Alcoholwet. De Alcoholwet is primair een volksgezondheidswet met als doel om, met name onder jongeren, gezondheidsschade door alcoholgebruik te voorkomen. Daarnaast stelt de Alcoholwet ook als doel om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde terug te dringen. De Alcoholwet geeft invulling aan beide doelstellingen door onder andere beperkingen te stellen aan de beschikbaarheid van alcohol. Zo mag er bijvoorbeeld niet worden verstrekt aan een jongere als niet is vastgesteld dat hij of zij 18 jaar of ouder is en de aanwezigheid van dronken personen is niet toegestaan in een horecagelegenheid of slijterij. Daarnaast sluit de wet ook bepaalde verkooppunten uit van het schenken en/of verstrekken van alcohol voor elders dan ter plaatse en is prijsstunten door de detailhandel aan banden gelegd. Deze bepalingen vormen samen de preventieve kern van de Alcoholwet.

Aanvullend op deze bepalingen kent de Alcoholwet een aantal verordenende bevoegdheden en heeft de burgemeester aanvullende mogelijkheden om de beschikbaarheid van alcohol te beperken. In het licht van de hoofdthema's uit dit Preventie- en Handhavingsplan (leeftijdsgrens, dronkenschap) hebben de volgende aanvullende maatregelen een expliciete meerwaarde in het terugdringen van alcohol gerelateerde gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde:

- I. Beperken happy hours
- II. Voorwaarden stellen aan alcoholverstrekking evenementen
- III. Beperken schenktijden paracommercie
- IV. Beperken alcoholverkoop in alcoholoverlastgebied

I. Beperken happy hours

In artikel 25D van de Alcoholwet is een verordenende bevoegdheid opgenomen waarmee gemeenten ter bescherming van de volksgezondheid of in het belang van de openbare orde happy hours kunnen beperken. Met deze bevoegdheid kunnen de meest excessieve acties (meer dan 40% korting) worden verboden. Onderzoek laat zien dat de prijs van alcohol een belangrijke voorspeller is voor gebruik en dat met prijsinterventies gebruik kan worden beïnvloed. Het verhogen van alcoholprijzen heeft specifiek impact op mensen die veel alcohol consumeren. Het beperken van mogelijkheden om met prijzen voor alcoholhoudende dranken te stunten is daarmee een geschikt instrument om de stevige consumptie in het uitgaansleven te beperken en dronkenschap te voorkomen. De gemeente De Wolden heeft het voornemen om gebruik maken van deze bevoegdheid en de APV hierop aanpassen.

II. Voorwaarden stellen aan alcoholverstrekking evenementen ***Risicoanalyse als basis***

Ter voorbereiding van ieder evenement wordt een risicoanalyse gemaakt m.b.t. de veiligheid en gezondheid van bezoekers. De organisator is hier in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor. (moeten we geen beperking in tijden van schenken van alcohol aanbrengen; en bij optochten: geen alcohol op de karren?) Welke risico's het evenement met zich meebrengt en welke maatregelen de organisator wil nemen, dient hij vast te leggen in zijn veiligheidsplan. De gemeente en haar adviserende diensten moeten in het kader van de vergunningenprocedure het veiligheidsplan van de organisator toetsen, maar ook een eigen risicoanalyse maken. Hierbij moeten de doelen met betrekking tot gezondheid, publieksveiligheid en opsporing met elkaar in balans gebracht worden.

II.A. Communicatie wettelijke kaders en huisregels

Artikel 35 lid 2 van de Alcoholwet biedt burgemeesters de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan het verlenen van een ontheffing ten tijde van bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard, zoals evenementen en buurtfeesten.

Artikel 35 gaat uitdrukkelijk alleen om verstrekking van zwak-alcoholhoudende dranken voor gebruik ter plaatse.

Zo moeten bezoekers worden geïnformeerd over de wettelijke kaders en huisregels tijdens een evenement.

M.i.v. de vaststelling Preventie- en Handhavingsplan 2018-2022 zijn voorwaarden aan evenementen opgenomen.

Zie bijlage V.

Nieuw opgenomen zijn de verplichte huisregels t.a.v. drugs:

Huisregels drugs

- *Het is niet toegestaan drugs en overige geestverruimende middelen mee het terrein op te nemen of in bezit te hebben.*
- *Als drugs gevonden worden bij de toegangscontrole of op het terrein, worden deze in beslag genomen en de betreffende bezoeker wordt van het terrein verwijderd. Indien nodig wordt de politie ingeschakeld.*
- *Bezoekers onder invloed van drugs worden niet toegelaten tot het terrein.*

II.B. Toezicht en handhaving

M.i.v. de vaststelling Preventie- en Handhavingsplan 2018-2022 zijn de verantwoordelijkheden van de evenementenorganisatie en regels t.a.v. horeca, barmanagement, barpersoneel opgenomen.

Zie bijlage VI.

De regels t.a.v. onder invloed zijn van alcohol zijn uitgebreid met drugs:

Onder invloed zijn

Om de kans op incidenten op het evenemententerrein te verkleinen worden bezoekers die dronken of onder invloed zijn van drugs niet toegelaten. Beveiligers zijn bekend met uiterlijke kenmerken van dronkenschap en het onder invloed zijn van drugs.

Drugs, strikte of pragmatische handhaving

Voor beleid t.a.v. handhaving drugs tijdens een evenementen wordt eerst gekozen voor een pragmatische aanpak.

Zie bijlage Drugs, D2 evenementen

III. Beperken schenktijden paracommercie

In de Verordening paracommerciële horeca voor de gemeente De Wolden 2014 is opgenomen:

Artikel 2 Schenktijden

Een paracommerciële rechtspersoon kan alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf 1 uur voor de aanvang en tot uiterlijk 1 uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met de statutaire doelen van de rechtspersoon.

Artikel 3 Bijeenkomsten van persoonlijke aard

1. Een paracommerciële rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard.
2. Een dorps huis mag tijdens maximaal 12 bijeenkomsten van persoonlijke aard per jaar alcoholhoudende drank verstrekken als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:
 - a. Er is een relatie tussen de organisator van de bijeenkomst en het dorps huis;
 - b. Er is sprake van een besloten bijeenkomst met maximaal 30 gasten van 18 jaar of ouder;
 - c. De mogelijkheid van een bijeenkomst van persoonlijke aard wordt niet actief aangeprezen;
 - d. Het dorps huis doet uiterlijk tien werkdagen voor een bijeenkomst van persoonlijke aard melding hiervan aan de burgemeester.

IV. Beperken alcoholverkoop in alcoholoverlastgebied

In artikel 25F van de Alcoholverwet is een verordenende bevoegdheid opgenomen waarmee gemeenten in geval van ernstige aantasting van de openbare orde, de leefomgeving of de volksgezondheid een gebied kan aanwijzen als alcoholoverlastgebied. Met deze bevoegdheid kan de gemeente in alcoholoverlastgebieden de verkoop van alcoholhoudende dranken in detailhandel verbieden of beperken en vergunningen weigeren. Onderzoek laat zien dat het beperken van verkooptijden de alcoholconsumptie en daaraan gerelateerde gezondheidsschade en verstoringen voor de openbare orde vermindert. Het beperken van de verkoop van alcohol is daarmee een geschikt instrument om de stevige consumptie en daarmee gepaard gaande overlast in dergelijke gebieden te verminderen.

De gemeente De Wolden heeft het voornemen om gebruik maken van deze bevoegdheid en de APV hierop aanpassen.

7.3. Toezicht en handhaving

De Alcoholverwet heeft zowel een gezondheids- als een openbare orde en veiligheidsperspectief. Het doel van de gemeente is om door middel van naleving van de wet bij te dragen aan het voorkomen van gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde. Sinds 1 januari 2013 is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de wet en heeft daarmee een belangrijk instrument in handen. Onderzoek laat zien dat handhaving noodzakelijk is om het gewenste effect te bereiken van maatregelen zoals de leeftijdsgrens voor alcohol en het verbod op doorschenken.

7.3.1. Handhavingsprioriteiten

De focus van het toezicht ligt op de leeftijdsgrens, het voorkomen van dronkenschap en het beheersen van de beschikbaarheid. Het betreft de volgende bepalingen:

1. *Leeftijdsgrens 18 jaar*
 - a. Artikel 20, lid 1 Alcoholwet. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Eveneens wordt begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van 18 jaar of ouder, welke kennelijk bestemd is voor een persoon van wie de leeftijd niet is vastgesteld.
 - b. Artikel 45 Alcoholwet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.
 - c. Artikel 45a, lid 1 Alcoholwet. Het verbod voor volwassenen om op publiek toegankelijke plaatsen anders dan bedrijfsmatig alcohol te verstrekken aan een persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, ook bekend als wederverstrekking.
2. *Dronkenschap/doorschenken*
 - a. Artikel 20, lid 4 Alcoholwet. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.
 - b. Artikel 20, lid 5 van de Drank- en Horecawet. Het verbod om in kennelijke staat dienst te doen in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.
 - c. Artikel 252 Wetboek van Strafrecht (in samenwerking met de politie). Verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap alcohol te verkopen of toe te dienen.
 - d. Artikel 453 Wetboek van Strafrecht (in samenwerking met de politie). Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te bevinden.
3. *Beheersen beschikbaarheid/voorkomen blurring. (Blurring is het combineren van activiteiten binnen een bedrijf op het gebied van horeca, retail, cultuur, dienstverlening en andere functies)*
 - a. Art. 25 lid 1 van de Alcoholwet. Verbod op het aanwezig hebben van alcoholhoudende drank in een voor het publiek (niet) toegankelijke ruimte, niet zijnde een slijtersbedrijf, horecabedrijf of een ruimte waarin rechtmatig alcohol aan particulieren wordt verstrekt voor gebruik elders dan ter plaatse.
 - b. Art. 25 lid 2 van de Alcoholwet. Verbod op het toelaten dat alcoholhoudende drank wordt genuttigd in een voor het publiek toegankelijke ruimte, niet zijnde een horecabedrijf of het laten proeven in een slijtersbedrijf op verzoek van een klant.
4. *Deelname aan het verkeer onder invloed van alcohol en/of drugs.*
 - a. Artikel 8 lid 1 van de Wegenverkeerswet. Het is eenieder verboden een voertuig te besturen, als bestuurder te doen besturen of als begeleider op te treden, terwijl hij verkeert onder zodanige invloed van een stof, waarvan hij weet of redelijkerwijs moet weten, dat het gebruik daarvan - al dan niet in combinatie met het gebruik van een andere stof - de rijvaardigheid kan verminderen, dat hij niet tot behoorlijk besturen of tot behoorlijk te begeleiden in staat moet worden geacht.

7.3.2. Controles

Risico gestuurd toezicht

De toezichtcapaciteit van de gemeente wordt zo efficiënt mogelijk ingezet. Risico gestuurd toezicht vormt daarbij het uitgangspunt. Op basis van een jaarlijkse risicoanalyse wordt voor elk verkooppunt van alcoholhoudende drank een risicoscore bepaald. Deze score is gebaseerd op het type bedrijf, risico's voor de omgeving, meldingen, naleving en gedrag van de ondernemer. Bedrijven met nagenoeg geen risico worden weinig of niet gecontroleerd. Bedrijven met een hogere risicoscore worden vaker gecontroleerd.

Basiscontrole

Voordat de leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties worden uitgevoerd is het zaak de vergunningen van in ieder geval de hotspots (locaties met permanent een beperkt risico) actueel te hebben. Met een basiscontrole wordt jaarlijks vastgesteld of de vergunning nog op orde is en of de leidinggevende aanwezig is.

Controle op leeftijdsgrens en dronkenschap

Het streven is om hotspots met een hoge risicoscore meerdere keren per jaar te controleren.

Voor de hotspots met een beperkt risico kan worden volstaan met minder inspecties, deze inspecties blijven echter noodzakelijk om de naleving effectief te beïnvloeden.

Voor de categorie met een beperkt risico kan worden volstaan met een enkele of geen controle.

De controles zullen met name in de weekenden plaatsvinden, tenzij de risicoanalyse anders bepaalt.

Voor de controles op de leeftijdsgrens zet de gemeente de testkopermethode in. Bij de testkopermethode worden jongeren (minderjarig of meerderjarig) die niet onmiskenbaar 18 jaar of ouder zijn, ingezet om te constateren of de leeftijd goed wordt vastgesteld en of er al dan niet aan hen alcohol wordt verkocht of verstrekt. De boa van de gemeente neemt de testkoper(s) mee en laat deze een aankoopoging doen. De boa observeert de aankoopoging en wanneer hij of zij constateert dat de leeftijd niet op de juiste manier wordt vastgesteld, treedt de gemeente handhavend op volgens de sanctiestrategie.

Voor de dronkenschap inspecties wordt actief samengewerkt met de politie. De burgemeester kan op basis van bevindingen van de gemeentelijke boa handhavend op te treden op basis van artikel 20 lid 5 en 6 (aanwezigheid toestaan aan dronken personen en dronken dienstdoen in horecalokaliteit). Handhaving met betrekking tot het door-schenken aan dronken personen en dronkenschap in de openbare ruimte is voorbehouden aan de toezichthouder. Voor de veiligheid van de boa maakt de gemeente afspraken met de politie over gezamenlijke controles en ondersteuning op afroep bij risicovolle situaties.

Controle op verkeersdeelname

Er gaat extra worden gecontroleerd op deelname aan het verkeer onder invloed van alcohol en drugs.

Zie ook 7.3.5.

Toezichtcapaciteit

Beperking

De gemeente kan, gezien de beperkingen in capaciteit, niet alles controleren. Bij het vaststellen van handhavingsprioriteiten zal kritisch worden gekeken hoe de beschikbare capaciteit wordt ingezet.

De toezichtcapaciteit kan in samenwerking met (buurgemeenten/regio) worden georganiseerd. Onderlinge uitwisseling van boa's maakt de kans kleiner dat zij worden herkend tijdens controles in burger op bijvoorbeeld de naleving van de leeftijdsgrens en dronkenschap.

Extra capaciteit

Indien de situatie zich voordoet, dat de risicoanalyse of andere signalen uitwijzen dat extra inzet, boven het beschikbare aantal fte's, nodig is, kan dit worden ingezet. Dit na goedkeuring van de burgemeester.

7.3.3. Sanctiestrategie

De sanctiestrategie is een belangrijk onderdeel van de handhaving. In de sanctiestrategie is vastgelegd hoe de gemeente reageert wanneer zij constateert dat regels uit de alcoholwet niet wordt nageleefd.

Belangrijk is dat de gemeente vooraf kenbaar maakt hoe ze gebruik maakt van de bevoegdheid tot het opleggen van sancties. Deze bevoegdheid wordt gebruikt met inachtneming van wettelijke bepalingen en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Degene die niet naleeft kan in de sanctiestrategie lezen welke overheidsreactie hij kan verwachten.

De horeca heeft een grote eigen verantwoordelijkheid om de regels van de alcoholwet na te leven. Ondernemers, evenementenorganisatoren en de paracommercie moeten in de eerste plaats zelf het toezicht op zich nemen.

Professionele alcoholverstrekkers worden geacht op de hoogte te zijn van de alcoholwet.

Organisatoren van evenementen waar alcohol wordt verstrekt, worden gewezen op hun verantwoordelijkheid en de regels. Deze regels staan in de drank- en horecaverunning. In deze vergunning wordt omschreven op welke wijze de organisator maatregelen treft ten aanzien van alcoholmatiging. Controle hierop gebeurt steekproefsgewijs. Indien er overtredingen worden geconstateerd, zal dit besproken worden met de organisator en zal er opgetreden worden volgens de sanctiestrategie.

Controles vinden steekproefsgewijs, gericht (hotspots) en n.a.v. signalen (intern of extern) plaats. Er wordt vastgesteld, of betrokkenen zich aan de regels houden. Is dat niet het geval, dan wordt opgetreden en beboet. Op deze manier kan toezicht en handhaving effectief worden ingezet en dient het als sluitstuk van het alcoholwet -beleid.

De afhandeling

De afhandeling van de geconstateerde overtredingen voor leeftijdsgrens en dronkenschap (doorschenken) zal plaatsvinden volgens het handhavingsstappenplan. Dit is vastgesteld in het Preventie- en Handhavingsplan 2018-2022. Zie bijlage VII.

Toegevoegd wordt de regel t.a.v. de subsidierelatie:

Subsidie

De organisatie kan bij de organisatie van een evenement in aanmerking komen voor subsidie vanuit de gemeente. De subsidie wordt de eerste keer verstrekt met de voorwaarde zich aan de huisregels van het evenement te houden. Indien deze voorwaarde niet wordt nageleefd en dus de huisregels worden overtreden is het mogelijk dat de organisatie de volgende keer niet meer in aanmerking komt voor de subsidie.

Toegevoegd wordt de regel t.a.v. de jongerenketen

Keten (keten United)

Wanneer blijkt dat er alcohol wordt gedronken door/ geschonken aan jongeren in de keten aan -18-jarigen en de perceeigenaren staan dit toe, dan worden de jongeren en de perceeigenaar hierop aangesproken. Bij geen verbetering kan dit betekenen dat de deelname aan keten United wordt beëindigd en de keet moet worden verwijderd.

Opiumwet

Bij geconstateerde handel, kweek, dealen of verkoop van drugs zal altijd worden opgetreden volgens de Opiumwet.

8. Samenhang

Om het effect van afzonderlijke handhavings- of preventieve interventies te versterken worden deze zoveel mogelijk in samenhang ingezet. Hiervoor komt de werkgroep Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs minimaal 2 maal per jaar bij elkaar. Dit onder aansturing van de te benoemen ambtelijk coördinator. De ambtelijk coördinator zorgt ook voor de jaarlijkse risicoanalyse. Zie 6. Indien nodig vindt er extra overleg en afstemming plaats en worden er acties ondernomen. Daarmee is het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs een dynamisch plan met een vaste structuur.

Bronnen:

- Preventie- en Handhavingsplan voor de uitvoering van de Alcoholwet Modelplan voor gemeenten VERSIE 4.1 (februari 2022) Trimbosinstituut.
- Alcohol en drugs bij evenementen. Leidraad voor gemeenten. 2016. Trimbos instituut, opdrachtgever Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport.
- Diverse publicaties Trimbosinstituut, Jellinek.

Bijlage:

- Drugs als onderdeel van het Preventie- en Handhavingsplan gemeente De Wolden 2024 – 2027.
- Bijlages Preventie- en Handhavingsplan 2024-2027. I t/m VIII.